

Βρυξέλλες, 5 Αυγούστου 2016
(OR. en)

11646/16

ESE 1

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Αυγούστου 2016
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2016) 494 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Δωδέκατη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2015

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2016) 494 final.

συνημμ.: COM(2016) 494 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.8.2016
COM(2016) 494 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δωδέκατη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2015

{SWD(2016) 281 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δωδέκατη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2015

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου για το καθεστώς βάσει του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 10 της Πράξης Προσχώρησης¹ (εφεξής «κανονισμός για την πράσινη γραμμή») άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2004. Ο κανονισμός ορίζει τους όρους εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της ΕΕ για την κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών διαμέσου της γραμμής που χωρίζει τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο και τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των κανόνων αυτών, η εφαρμογή τους επεκτάθηκε στο εδαφικό όριο μεταξύ των περιοχών αυτών και της Ανατολικής Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΑΠΚΒ) του Ηνωμένου Βασιλείου².

Η παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο 1η Ιανουαρίου – 31η Δεκεμβρίου 2015.

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η Επιτροπή τροποποίησε το παράρτημα I του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, περιλαμβάνοντας το άνοιγμα δύο νέων σημείων διέλευσης στη Δερύνεια και στη Λεύκα-Απλίκι³.

Η Επιτροπή έχει διατηρήσει εποικοδομητικό διάλογο με τις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη διοίκηση της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ), σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού, καθώς και με το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (ΤΚΕΕ).

1. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1.1. Διέλευση σε εγκεκριμένα σημεία διέλευσης

Ο κανονισμός θεσπίζει σταθερό νομικό πλαίσιο για την ελεύθερη κυκλοφορία των Κυπρίων, άλλων πολιτών της ΕΕ και υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διέρχονται από την πράσινη γραμμή (εφεξής «γραμμή») στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης. Σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των Τουρκοκυπρίων και μικρή μείωση του αριθμού των Ελληνοκυπρίων που διήλθαν από τη γραμμή το 2015 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, κατά την περίοδο αναφοράς, 534.879 Ελληνοκύπριοι (έναντι 589.906 κατά το προηγούμενο έτος) και 189.027 ελληνοκυπριακά

¹ ΕΕ L 161 της 30.4.2004, σ. 128. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 685/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2013, ΕΕ L 196 της 19.7.2013, σ. 1, γνωστός ως κανονισμός για την πράσινη γραμμή.

² Βλ. αιτιολογική σκέψη 3 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή.

³ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/1472 της Επιτροπής, της 26ης Αυγούστου 2015, ΕΕ L 225 της 28.8.2015, σ. 3-4.

οχήματα (έναντι 200.562 κατά το προηγούμενο έτος) διέσχισαν τη γραμμή από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές για να μεταβούν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 1.055.130 Τουρκοκύπριοι (έναντι 927.141 κατά το προηγούμενο έτος) και 382.621 τουρκοκυπριακά οχήματα (έναντι 346.495 κατά το προηγούμενο έτος) διέσχισαν τη γραμμή από το βόρειο τμήμα της Κύπρου για να μεταβούν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές⁴.

Ο αριθμός πολιτών της ΕΕ πλην Κυπρίων και υπηκόων τρίτων χωρών που διέσχισαν τη γραμμή μειώθηκε σημαντικά. Σύμφωνα με στοιχεία της αστυνομίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (εφεξής «CYPOL»), κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκαν 491.860 διελεύσεις πολιτών της ΕΕ, πλην Κυπρίων και υπηκόων τρίτων χωρών (έναντι 732.856 κατά το προηγούμενο έτος). Το 71% αυτών των διελεύσεων (351.299) πραγματοποιήθηκε στο σημείο διέλευσης πεζών της οδού Λήδρας, στο οποίο εξακολούθησαν να πραγματοποιούνται οι περισσότερες διελεύσεις μη Κυπρίων (κυρίως τουριστών).

Ωστόσο, τα προαναφερόμενα αριθμητικά στοιχεία της CYPOL δεν περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με τις διελεύσεις από τη γραμμή ατόμων και οχημάτων από το βόρειο τμήμα της Κύπρου στα σημεία διέλευσης *Πέργαμος* και *Στροβίλια*⁵. Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΠΚΒ, 115.335 Ελληνοκύπριοι (έναντι 108.893 κατά το προηγούμενο έτος) διέσχισαν τη γραμμή για να μεταβούν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου και 389.412 Τουρκοκύπριοι (έναντι 273.607 κατά το προηγούμενο έτος) διέσχισαν τη γραμμή προς την αντίθετη κατεύθυνση, ενώ 258.810 πολίτες της ΕΕ, πλην των Κυπρίων και υπηκόων τρίτων χωρών, διέσχισαν τη γραμμή και προς τις δύο κατευθύνσεις, μέσω των σημείων διέλευσης που βρίσκονται στην Ανατολική Περιοχή Κυρίαρχων Βάσεων.

Το 2015, ο αριθμός των υπαλλήλων της CYPOL που εργάζονται στα σημεία διέλευσης μειώθηκε σε 69 (από 72 το 2014).

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την τουρκοκυπριακή κοινότητα εμφανίζουν αύξηση του αριθμού των διελεύσεων Ελληνοκυπρίων (907.329) και αύξηση του αριθμού των διελεύσεων ελληνοκυπριακών οχημάτων (313.498) από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Επίσης, εμφανίζουν αύξηση του αριθμού των διελεύσεων Τουρκοκυπρίων (1.589.339) και αύξηση του αριθμού των διελεύσεων τουρκοκυπριακών οχημάτων προς την αντίθετη κατεύθυνση (642.043). Επιπλέον, 1.164.131 αλλοδαποί διέσχισαν τη γραμμή από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Δεν αναφέρθηκαν επεισόδια κατά τις διελεύσεις το 2015. Ωστόσο, μέχρι σήμερα οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν επιτρέπουν στα τουρκοκυπριακά λεωφορεία που μεταφέρουν πολίτες της ΕΕ τη διέλευση στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

⁴ Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν τηρούν αρχεία για την επιστροφή των Ελληνοκυπρίων στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, ούτε για την επιστροφή των Τουρκοκυπρίων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

⁵ Ο κανονισμός για την πράσινη γραμμή δεν προβλέπει την υποχρέωση υποβολής στοιχείων για αυτές τις μετακινήσεις.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας επέβαλαν ενισχυμένους ελέγχους στα σημεία διέλευσης, δεδομένης της κατάστασης ως προς την ασφάλεια παγκοσμίως.

Αν και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, ορισμένες απαιτήσεις όσον αφορά τη διέλευση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μέσω της πράσινης γραμμής έχουν αρθεί στο πλαίσιο των μονομερών μέτρων οικοδόμησης της εμπιστοσύνης, που ενέκρινε η τουρκοκυπριακή κοινότητα τον Μάιο του 2015.

Με την υποστήριξη της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ στην Κύπρο (UNFICYP), συνεχίστηκε η διευκόλυνση της άσκησης της θρησκευτικής λατρείας, όπως αναφέρεται στην έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, του Ιανουαρίου του 2016⁶. Οι θρησκευτικοί ηγέτες και οι προσευχόμενοι πιστοί εξακολούθησαν να επωφελούνται από τις δυνατότητες ευκολότερης διέλευσης και προς τις δύο κατευθύνσεις.

1.2. Παράτυπη μετανάστευση διαμέσου της πράσινης γραμμής και άσυλο

Τα αριθμητικά στοιχεία της CYPOL για το 2015 εμφάνισαν αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης διαμέσου της πράσινης γραμμής από το βόρειο τμήμα της Κύπρου προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές. Ο αριθμός των παράτυπων μεταναστών το 2015 ανήλθε σε 1.290, ενώ το 2014, το 2013 και το 2012 ήταν αντιστοίχως 970, 1.043 και 1.265⁷. Ως πιθανή αιτία αυτής της αύξησης, η CYPOL αναφέρει τους αιτούντες άσυλο που φθάνουν από τη Συρία.

Οι χώρες καταγωγής με τον υψηλότερο αριθμό συλληφθέντων παράτυπων μεταναστών μετά τη διέλευση της γραμμής ήταν η Συρία (757), το Πακιστάν (111), η Σομαλία (63), η Ινδία (50) και η Γεωργία (38).

Από το σύνολο των 1.290 παράτυπων μεταναστών, 1.049 άτομα (81%) υπέβαλαν αίτηση διεθνούς προστασίας στην Κυπριακή Δημοκρατία, η πλειονότητα των οποίων ήταν Σύριοι (745).

Οι παράτυποι μετανάστες συλλαμβάνονται κατά κανόνα κατά τη διενέργεια ελέγχων κατά μήκος της πράσινης γραμμής και στους αερολιμένες, όταν επιδιώκουν να εγκαταλείψουν την Κύπρο, ή στα αστυνομικά τμήματα, όταν υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας.

Οι εκτιμήσεις της αστυνομίας της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με το γεγονός ότι φθάνουν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές με παράτυπη διέλευση της γραμμής βασίζονται στα ίδια κριτήρια που εφαρμόστηκαν κατά τα προηγούμενα έτη, κυρίως σε

⁶ Έκθεση του Γενικού Γραμματέα σχετικά με την UNFICYP [S/2016/11] της 6ης Ιανουαρίου 2016.

⁷ Για να υπάρξει μια ολοκληρωμένη εικόνα των παράτυπων μεταναστευτικών ροών διαμέσου της πράσινης γραμμής, θα ήταν χρήσιμο να υπάρχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που επιχείρησαν να διασχίσουν την πράσινη γραμμή, αλλά δεν τους επετράπη η είσοδος στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές. Ωστόσο, οι πληροφορίες αυτές δεν είναι διαθέσιμες, δεδομένου ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν τηρεί επίσημα στατιστικά στοιχεία για τη συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων.

πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα έγγρατά τους, σε δηλώσεις των μεταναστών και σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Με βάση τις εκτιμήσεις αυτές, σχεδόν όλοι οι παράτυποι μετανάστες που συνελήφθησαν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, μετά την παράτυπη διέλευση της γραμμής, έφθασαν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου προερχόμενοι από το τουρκικό έδαφος.

Η τουρκοκυπριακή κοινότητα πληροφόρησε την Επιτροπή ότι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου καταβάλλονται προσπάθειες για την πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, το 2015 δεν επιτράπη η είσοδος στο βόρειο τμήμα της Κύπρου σε 3.181⁸ άτομα και 642 άτομα⁹ που συνελήφθησαν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν στο έδαφος της Τουρκίας, που ήταν ο τελευταίος τόπος που είχαν επισκεφθεί πριν από την άφιξη στη νήσο.

Αντιπρόσωποι των δύο κοινοτήτων συναντώνται τακτικά στο πλαίσιο της δικαιοδικής τεχνικής επιτροπής για την εγκληματικότητα και τα ποινικά θέματα, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Ως προέκταση αυτής της επιτροπής, οι δύο κοινότητες εξακολουθούν να χρησιμοποιούν ενεργά τον δημιουργηθέντα κοινό μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών («Joint Communications Room»), ο οποίος αποτελεί φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ποινικές υποθέσεις.

Η CYPOL χαρακτήρισε πολύ καλή τη συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες και με τη διοίκηση της ΑΠΚΒ.

Ανατολική Περιοχή Κυρίαρχων Βάσεων (ΑΠΚΒ)

Γενικά, η παράτυπη μετανάστευση από το βόρειο τμήμα της Κύπρου μέσω της ΑΠΚΒ σημείωσε μικρή μείωση. Το 2015, συνελήφθησαν 7 παράτυποι μετανάστες μετά την παράτυπη διέλευση της γραμμής¹⁰. Απαγορεύθηκε η είσοδος σε 1.353 άτομα, η πλειονότητα των οποίων ήταν Τούρκοι πολίτες. Άλλοι αλλοδαποί οι οποίοι έφθασαν μέσω του βορείου τμήματος της Κύπρου προέρχονταν κυρίως από τη Ρωσία, τις ΗΠΑ, τη Συρία και το Ιράν¹¹. Τα άτομα αυτά οδηγήθηκαν στο σημείο διέλευσης στον Άγιο Δομέτιο προκειμένου να υποβληθούν στις απαιτούμενες διατυπώσεις εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι αξιωματικοί της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ) εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τη συνεργασία τους με την Κυπριακή Δημοκρατία εξαιρετική.

Πέραν των σημείων διέλευσης, η αστυνομία της ΠΚΒ πραγματοποιεί έκτακτες περιπολίες, αναλόγως του κινδύνου και βάσει των πληροφοριών που διαθέτει, για την πάταξη της

⁸ Πολίτες Συρίας: 1.802, Τουρκίας: 325, Ιράκ: 184, Ιράν: 136, Τουρκμενιστάν: 76.

⁹ Πολίτες Τουρκίας: 233, Συρίας: 82, Τουρκμενιστάν: 36, Δημοκρατίας της Μολδαβίας: 41, Νιγηρίας: 15.

¹⁰ Οι εν λόγω 7 παράτυποι μετανάστες που συνελήφθησαν εντός της ΑΠΚΒ παραδόθηκαν στις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και προστέθηκαν στον συνολικό αριθμό των ατόμων που διέσχισαν παράτυπα τη γραμμή και των οποίων η κατανομή κατά εθνικότητα παρατίθεται στον Πίνακα VII του εγγράφου SWD(2016) 281.

¹¹ Πολίτες Τουρκίας: 484, Ρωσίας: 65, ΗΠΑ: 60, Συρίας: 38, Ιράν: 31.

παράτυπης μετανάστευσης. Οι περιπολίες αυτές συμπληρώνονται με περιπολίες από τις τελωνειακές και στρατιωτικές υπηρεσίες της ΠΚΒ.

Διάφορα «μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης» στο χωριό *Πέργαμος* ή πλησίον αυτού, τα οποία χρησιμοποιούν οι κάτοικοι της περιοχής και οι γεωργοί, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να ελεγχθούν. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις, αυτά τα «μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης» εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχίες και θα πρέπει να βρεθεί κατάλληλη λύση, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης του 2003¹². Η ΠΚΒ ανέφερε ότι, σε περίπτωση ανάγκης, μπορεί να υπάρξει ταχεία αποστολή προσωπικού στις περιοχές των μη εγκεκριμένων σημείων διέλευσης.

2. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

2.1. Αξία των εμπορικών συναλλαγών

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής¹³, το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (ΤΚΕΕ), καθώς και οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, γνωστοποιούσαν σε μηνιαία βάση το είδος, τον όγκο και την αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα. Στις εκθέσεις αυτές συμπεριλαμβάνονταν τα εμπορεύματα τα οποία διήλθαν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές μέσω των σημείων διέλευσης *Περγάμου* και *Στροβιλίων*, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία της διοίκησης της ΠΚΒ.

Σύμφωνα με το ΤΚΕΕ, η συνολική αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα ανήλθε σε 3.933.918 EUR (έναντι 3.911.189 EUR κατά το προηγούμενο έτος). Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία δείχνουν μικρή μείωση κατά 0,58%, σε σύγκριση με το 2014, της συνολικής αξίας των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, η συνολική εμπορική αξία των εμπορευμάτων με παραστατικά έγγραφα που διήλθαν από τη γραμμή σημείωσε μικρή αύξηση κατά 2,8% και ανήλθε σε 3.619.736 EUR (έναντι 3.520.045 EUR κατά το προηγούμενο έτος). Η αύξηση ήταν ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα πλαστικά προϊόντα, τα οικοδομικά υλικά, τις πέτρες και τα ανεπεξέργαστα μεταλλικά άχρηστα υλικά. Σύμφωνα με τους ενδιαφερόμενους φορείς, η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στη σταθεροποίηση της οικονομικής κατάστασης.

Μολονότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, σύμφωνα με στοιχεία του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ), οι εμπορικές συναλλαγές από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αυξήθηκαν περίπου κατά 5,4%, από 1.246.930 EUR το 2014 σε 1.314.271 EUR το 2015. Οι εμπορικές συναλλαγές από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές

¹² ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 940.

¹³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2004, ΕΕ L 272 της 20.8.2004, σ. 3.

προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αντιπροσωπεύουν το 36,3% των συναλλαγών προς την αντίθετη κατεύθυνση (35,4% το 2014).

Η τουρκοκυπριακή κοινότητα εξακολουθεί να εφαρμόζει εμπορικό καθεστώς το οποίο «αντανακλά», καταρχήν, τους περιορισμούς του κανονισμού για την πράσινη γραμμή. Ωστόσο, αυτό το εμπορικό καθεστώς δεν εφαρμόζεται πάντα με συνέπεια, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη σταθερών εμπορικών σχέσεων. Ο κύριος λόγος τον οποίο επικαλούνται δημοσίως οι Τουρκοκύπριοι ενδιαφερόμενοι είναι η προστασία των τοπικών επιχειρήσεων.

2.2. Είδος εμπορευμάτων

Το 2015, τα πλαστικά προϊόντα αποτελούσαν το βασικό αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών, ακολουθούμενα από τα νωπά ψάρια και τα οικοδομικά υλικά/τεχνουργήματα από πέτρες¹⁴.

Εισήχθησαν νέα προϊόντα, όπως υφάσματα. Όλες οι συναλλαγές διαμέσου της γραμμής πραγματοποιήθηκαν στο εσωτερικό της νήσου και δεν καταχωρίστηκαν εξαγωγές ούτε προς άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ούτε προς τρίτες χώρες.

2.3. Παρατυπίες

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, δεν αναφέρθηκαν περιπτώσεις παρατυπιών.

Ωστόσο, η Κυπριακή Δημοκρατία απέστειλε επιστολή στην Επιτροπή, με την οποία ζήτησε πληροφορίες σχετικά με την προέλευση και την ποσότητα των οπωροκηπευτικών που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της πράσινης γραμμής. Η Επιτροπή έθεσε το θέμα στο ΤΚΕΕ, το οποίο επιβεβαίωσε ότι οι ποσότητες που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών παράγονται πράγματι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

2.4. Εμπόδια και δυσχέρειες, όσον αφορά την κυκλοφορία εμπορευμάτων

Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στις συναλλαγές διαμέσου της πράσινης γραμμής και, κατά την άποψη της Επιτροπής και των τουρκοκυπριακών επιχειρηματιών, το γεγονός αυτό αντανακλάται επίσης στο περιορισμένο επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις¹⁵, το θέμα των τουρκοκυπριακών εμπορικών οχημάτων που διέρχονται τη γραμμή προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές δεν έχει ακόμη επιλυθεί και μέχρι σήμερα δεν επιτρέπεται η διέλευση της γραμμής σε τουρκοκυπριακά εμπορικά οχήματα άνω των 7,5 τόνων, εάν δεν διαθέτουν πλήρως συμβατά με το κεκτημένο έγγραφα που να έχουν εκδοθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία. Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας πληροφόρησαν την Επιτροπή ότι έχουν θεσπίσει διατάξεις για να διευκολύνουν την απόκτηση από τους Τουρκοκυπρίους πιστοποιητικών τεχνικού ελέγχου και επαγγελματικών αδειών οδήγησης. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η επίλυση του εν λόγω

¹⁴ SWD(2016) 281, Πίνακας IV.

¹⁵ Βλ. παραδείγματος χάριν, ένατη, δέκατη και ενδέκατη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του.

ζητήματος θα συνέβαλλε σημαντικά στην αύξηση των εμπορικών συναλλαγών, εφόσον θα διευκόλυνε τη μεταφορά εμπορευμάτων. Επιπλέον, θα ενισχυόταν η επικοινωνία μεταξύ των οικονομικών παραγόντων της Κύπρου, πράγμα που θα συντελούσε σημαντικά στην αύξηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Η Επιτροπή έχει πληροφορηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία ότι προβλέπεται σχετική λύση.

Όπως αναφέρθηκε τα προηγούμενα έτη, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολουθούν να μην επιτρέπουν τη διέλευση μεταποιημένων τροφίμων από τη γραμμή, λόγω των ανησυχιών που εκφράστηκαν από τις υγειονομικές υπηρεσίες σχετικά με τη διαδικασία παραγωγής στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι, δυνάμει του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, δεν συντρέχουν λόγοι για να διενεργούνται έλεγχοι των εγκαταστάσεων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, προκειμένου να επαληθεύεται ότι η παραγωγή πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης¹⁶. Ενώ οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας μπορούν να λαμβάνουν δείγματα των προϊόντων για περαιτέρω ανάλυση, σύμφωνα με την εφαρμογή του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη διέλευση όλων των μεταποιημένων τροφίμων. Όσον αφορά τα εμπορικά οχήματα, η Επιτροπή έχει πληροφορηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία ότι προβλέπεται σχετική λύση.

Όπως και κατά το παρελθόν, οι Τουρκοκύπριοι έμποροι εξακολουθούν να αναφέρουν δυσχέρειες όσον αφορά τον εφοδιασμό καταστημάτων με προϊόντα τους, καθώς και τη διαφήμιση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, πράγμα το οποίο παρεμποδίζει τις συναλλαγές. Οι έμποροι εξακολουθούν να αναφέρονται στην απροθυμία των Ελληνοκυπρίων να αγοράζουν τουρκοκυπριακά προϊόντα. Εξάλλου, αναφέρθηκε ότι οι έμποροι και των δύο κοινοτήτων αντιμετωπίζουν πολλά διοικητικά προβλήματα, όταν θέλουν να συνάψουν επιχειρηματικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα. Οι οικονομικοί φορείς αμοτέρων των πλευρών θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να συνάπτουν εμπορικές σχέσεις, βάσει των επιχειρηματικών τους απαιτήσεων.

Το 2015, η Επιτροπή έλαβε καταγγελίες από Τουρκοκύπριους παραγωγούς σχετικά με εικαζόμενη άρνηση των αρμόδιων αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας να επιτρέψουν το εμπόριο υλικών, κυρίως πλαστικών, για επαφή με τρόφιμα. Η Επιτροπή έθεσε το θέμα στις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες την ενημέρωσαν ότι επιβάλλουν στα εν λόγω προϊόντα τις ίδιες απαιτήσεις με εκείνες που ισχύουν για τα επεξεργασμένα τρόφιμα.

2.5. Λαθρεμπόριο

Η λαθραία διακίνηση αγαθών παραμένει ευρέως διαδεδομένη, αντικατοπτρίζοντας τη γεωγραφική διαμόρφωση της γραμμής. Διενεργούνται έλεγχοι σε περιοχές κοντά στη γραμμή, κυρίως για την αντιμετώπιση εποχικών δραστηριοτήτων, όπως η μεταφορά θηραμάτων/αγρίων πτηνών ή πυροτεχνημάτων (επίσης μέσω της ΑΠΚΒ) προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

¹⁶ Δέκατη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του.

Το 2015, η Κυπριακή Δημοκρατία διεξήγαγε 2.689 επιχειρήσεις κατάσχεσης (έναντι 2.627 κατά το προηγούμενο έτος). Το 2015, σημειώθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία αύξηση των κατασχέσεων ποσοτήτων καπνού για κατασκευή τσιγάρων και των κατασχέσεων ποσοτήτων τσιγάρων: 244.457 τσιγάρα και 399.283 γρ. καπνού για την κατασκευή τσιγάρων (έναντι 140.029 τσιγάρων και 370.794 γρ. αντίστοιχα κατά το προηγούμενο έτος). Αναφέρθηκε ότι, ως επί το πλείστον, το λαθρεμπόριο αυτό συνίσταται σε μικρές ποσότητες. Το λαθρεμπόριο οφείλεται στις διαφορές των τιμών και στον υψηλότερο φόρο που επιβάλλει η Κυπριακή Δημοκρατία στα προϊόντα καπνού. Μεταξύ των λοιπών κατασχεθέντων προϊόντων συγκαταλέγονται κυρίως εμπορεύματα που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, γεωργικά προϊόντα, καθώς και ζωικά και γαλακτοκομικά προϊόντα. Στο πλημμελειοδικείο εκδικάσθηκε μία ποινική υπόθεση λαθρεμπορίου. Στην πλειονότητα των αναφερόμενων υποθέσεων, επιβλήθηκε διοικητική κύρωση.

Το 2015, μειώθηκε το επίπεδο ανίχνευσης εμπορευμάτων εντός της ΑΠΚΒ. Το 2015, πραγματοποιήθηκαν 351 κατασχέσεις (έναντι 452 κατά το προηγούμενο έτος) και, όπως και στο παρελθόν, τα κατασχεθέντα αντικείμενα ήταν, ως επί το πλείστον, τσιγάρα και καπνός για κατασκευή τσιγάρων.

Όσον αφορά τον κατά παράδοση εφοδιασμό του τουρκοκυπριακού πληθυσμού του χωριού Πύλα, που βρίσκεται στην ουδέτερη ζώνη (άρθρο 4 παράγραφος 10 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή), οι ποσότητες των οικοδομικών υλικών, των ψαριών, των τσιγάρων κ.λπ. παρακολουθούνται και καταγράφονται από τη διοίκηση της ΑΠΚΒ.

2.6. Διευκόλυνση του εμπορίου

Η Επιτροπή εξακολουθεί να αναζητεί τρόπους για την ενίσχυση του εμπορίου διαμέσου της πράσινης γραμμής¹⁷.

Τον Ιούλιο του 2015, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση προς το Συμβούλιο για τροποποίηση του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, προκειμένου να καθορίσει τον τρόπο εφαρμογής του μηχανισμού ελέγχου των εμπορευμάτων που καλύπτονται από καταχωρισμένη ονομασία βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο¹⁸. Η πρόταση βασίζεται στην κοινή αντίληψη σχετικά με μια προσωρινή λύση για το τυρί «Χαλλούμι/Hellim», η οποία θα εφαρμοστεί εν αναμονή της επανένωσης της Κύπρου και η οποία συμφωνήθηκε υπό την καθοδήγηση του Προέδρου κ. Juncker κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο στις 16 Ιουλίου 2015¹⁹. Στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, η πρόταση εκκρεμεί στο Συμβούλιο.

Το ΤΚΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει γενικό ενδιαφέρον για την άρση της απαγόρευσης του εμπορίου για όλα τα ζώντα ζώα και τα ζωικά προϊόντα, στον βαθμό που τα προϊόντα αυτά

¹⁷ Το 2011, η Επιτροπή κατήργησε την υποχρέωση της καλλιέργειας γεωμήλων που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της γραμμής, απευθείας από πιστοποιημένους σπόρους γεωμήλων.

¹⁸ COM/2015/0380 final - 2015/0165 (NLE).

¹⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

είναι σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των γαλακτοκομικών προϊόντων. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος το αίτημα να επιτραπεί το εμπόριο προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επανειλημμένα εκφράσει την προθυμία της να εξετάσει τη δυνατότητα επέκτασης του καταλόγου εμπορευμάτων που μπορούν να εισέλθουν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τους οικονομικούς φορείς να εκμεταλλευθούν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες και εκφράζει την ικανοποίησή της για τις εντατικές προσπάθειες τις οποίες καταβάλλουν τα εμπορικά επιμελητήρια.

Στο πλαίσιο σχεδίου χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ, το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο θέτουν σε εφαρμογή το έργο «Leading by Example». Το έργο παρέχει σε νέους Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε εταιρείες εκατέρωθεν της πράσινης γραμμής. Το έργο έχει στόχο να συμβάλει στον διάλογο, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τη συμφιλίωση της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και των επιχειρηματικών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Κύπρο.

Στο πλαίσιο αυτού του έργου, τα επιμελητήρια διοργάνωσαν επίσης δικοινοτική εκδήλωση υψηλού επιπέδου, τον Ιούλιο του 2015, με τη συμμετοχή των δύο ηγετών, οι οποίοι συμμερίστηκαν το όραμά τους για μια κυπριακή οικονομία μετά τη λύση, και εξήγησαν ότι μια συνολική λύση θα αποφέρει οικονομικά οφέλη στις δύο κοινότητες της νήσου, συμβάλλοντας στη σταθερότητα στην περιοχή.

2.7. Ενωσιακά εμπορεύματα που επανεισάγονται στις περιοχές που τελούν υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού διέλθουν από τις περιοχές στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.

Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας ανέφεραν την επανεισαγωγή 6.280 προϊόντων στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, αφού διήλθαν από τις περιοχές στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Αναφέρθηκε ότι οι εν λόγω διελεύσεις πραγματοποιούνται ομαλά και ότι οι περισσότερες από τις μετακινήσεις πραγματοποιούνται από και προς τα σημεία διέλευσης Κάτω Πύργος-Καραβοστάσι και Αстроμερίτης-Ζώδια.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενες εκθέσεις, ο έλεγχος της πράσινης γραμμής στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης από τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ΠΚΒ και οι προσπάθειες που καταβάλλονται είναι ικανοποιητικές, παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς. Ο αριθμός των ατόμων που διέρχονται παράτυπα από την πράσινη γραμμή αυξήθηκε και χρειάζεται προσεκτική παρακολούθηση της κατάστασης. Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να καλεί τη διοίκηση της ΠΚΒ να αναζητήσει κατάλληλη λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος των «μη εγκεκριμένων» σημείων διέλευσης.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι η σταθερότητα, η προβλεψιμότητα και η ασφάλεια δικαίου των απαιτήσεων στα σημεία διέλευσης, καθώς και η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ, είναι πρωταρχικής σημασίας.

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η Επιτροπή τροποποίησε το παράρτημα Ι του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, περιλαμβάνοντας το άνοιγμα δύο νέων σημείων διέλευσης στη Δερύνεια και στη Λεύκα-Απλίκι. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει οικονομικά το άνοιγμα των νέων σημείων διέλευσης.

Το 2015, η αξία των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της πράσινης γραμμής σημείωσε μικρή αύξηση κατά 2,8% έως 3.619.736 EUR από 3.520.045 EUR, σύμφωνα με την Κυπριακή Δημοκρατία, ενώ η αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα από το ΤΚΕΕ σημείωσε μικρή αύξηση κατά 0,58% από 3.911.189 EUR σε 3.933.918 EUR. Τα πλαστικά προϊόντα αποτέλεσαν το βασικό αντικείμενο των εμπορικών συναλλαγών, ακολουθούμενα από τα νωπά ψάρια και τα οικοδομικά υλικά/τεχνουργήματα από πέτρες. Παρά τη μικρή αύξηση το 2015, το συνολικό επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών παραμένει χαμηλό, εν μέρει λόγω του συγκεκριμένου πεδίου εφαρμογής του ίδιου του κανονισμού, και είναι σημαντικά χαμηλότερο από το ποσό των 6.151.989 EUR της περιόδου εμπορικής αιχμής το 2008.

Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο συνέχισαν τη στενή συνεργασία τους και τις δράσεις τους προς την επίλυση του κυπριακού ζητήματος, η οποία, κατά την άποψή τους, θα είναι προς το οικονομικό όφελος αμφοτέρων των κοινοτήτων.

Κατά την περίοδο αναφοράς, εξακολούθησαν να υπάρχουν ορισμένα εμπόδια στο εμπόριο. Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολουθούν να μην επιτρέπουν τη διέλευση των τουρκοκυπριακών εμπορικών οχημάτων άνω των 7,5 τόνων και των μεταποιημένων τροφίμων διαμέσου της πράσινης γραμμής. Η Επιτροπή πληροφορήθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία ότι προβλέπεται σχετική λύση.

Γενικά, αν και ο κανονισμός για την πράσινη γραμμή εξακολουθεί να αποτελεί μια ρεαλιστική βάση που επιτρέπει τη διέλευση των προσώπων και των εμπορευμάτων προς και από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας περιοχές, η Επιτροπή εξακολουθεί να προβληματίζεται για το γεγονός ότι το επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών είναι χαμηλό. Η Επιτροπή κρίνει ότι η άρση των προαναφερόμενων εμποδίων στο εμπόριο θα συμβάλει σημαντικά στην αύξηση των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της πράσινης γραμμής. Η Επιτροπή ελπίζει ότι το θετικό κλίμα που χαρακτηρίζει τον τρέχοντα γύρο διαπραγματεύσεων για την επίλυση του κυπριακού, και το έργο των δύο επιμελητηρίων να εντείνουν τις επαφές μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων συμβάλλει στην ισχυροποίηση των οικονομικών δεσμών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή βασίζεται στην ουσιαστική συνεργασία της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων, για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την εφαρμογή του κανονισμού.